

Zienswijze Wetsvoorstel Samenvoeging provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht

De CDA-fracties van alle Provinciale Staten maken bezwaar tegen het wetsvoorstel om de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht samen te voegen.

Het wetsvoorstel gaat over de fusie van Noord-Holland, Utrecht en Flevoland tot één Noordvleugelprovincie, met het perspectief van 5 landsdelen, waarbij alle bestaande provincies verdwijnen. Naar onze mening ontbreekt het aan een gedegen motivering en wordt niet duidelijk welk probleem hiermee wordt opgelost.

Belangrijkste bezwaar van de CDA-Stat fracties is, dat ‘de overheid’ centraal staat in de visie van de minister; niet de samenleving waaraan de overheid dienstbaar hoort te zijn. En waar het om de overheid gaat, staat de top-down benadering van de centrale overheid voorop, en niet het faciliteren van de decentrale democratie. Voor het CDA liggen de prioriteiten precies andersom. De termen ‘efficiënt’ en ‘krachtig’ bestuur zijn minder eenduidig dan zij lijken; zij leiden in elk geval niet zonder meer tot grootschaliger bestuur. Sterker nog, kleinere gemeenten werken vaak efficiënter en krachtiger dan grote gemeenten, zoals ook de Rfv erkent. Voor provincies zijn gelijke effecten te verwachten.

Wij horen een pleidooi voor het ‘van onderop’ laten komen van bestuurlijke opschaling; tegelijkertijd wordt opschaling afgedwongen – zelfs tegen de wil van provincies en gemeenten. Wij horen dat het bestuur dicht bij de burger moet komen; tegelijkertijd wordt in dit wetsvoorstel het provinciale (en gemeentelijke) bestuur verder van de burger afgebracht.

De weerstand bij de inwoners en de besturen. In bestuurlijk Nederland stuit de vorming van de Noordvleugelprovincie op grote weerstand. De betreffende provincies zijn tegenstander. Volgens een peiling van Een Vandaag (feb. 2013) is 75% van de bewoners van Flevoland tegenstander; in Noord-Holland en Utrecht ligt dit op 51% resp. 60 %. Een in opdracht van Flevoland uitgevoerd onderzoek bevestigt dit beeld. Waarom dit voornemen doorzetten als er zo’n massieve weerstand onder burgers is?

Aangenomen dat dit lukt, betekent dit ook grote schade voor de interbestuurlijke verhoudingen. De gedwongen fusie valt moeilijk te rijmen met het uitgangspunt dat herindelingen ‘van onderop’ moeten komen. De minister dwingt 3 provincies te komen tot een landsdeel en voor de 9 andere laat hij de keus bij de provincies. Nu die laatste daar niet voor voelen, dreigt een totaal onevenwichtig middenbestuur. Onduidelijk is daarbij waar het

perspectief van 5 landsdelen blijft. Wij pleiten voor behoud van regionale en culturele identiteiten. Flevoland – een provincie met een sterke identiteit – heeft berekend dat in de nieuwe constellatie hoogstens 5 van de 55 statenleden aan Flevolandse zullen toevallen. Dit gaat ten koste van representatie en bereikbaarheid van het provinciaal bestuur voor de burgers.

De gevolgde procedure voor opschaling van de Randstadprovincies. Het eindpunt voor de eerste provinciefusie ligt in 2016. In een brief van 4 juni jl. geeft de provincie Flevoland een overzicht van de welhaast onoverkomelijke uitvoeringsproblemen die deze tijdhorizon oplevert, met 2 statenverkiezingen in 9 maanden. Afgezien van de extra kosten die dit met zich meebrengt, is dit tijdpad ook volgens de provincie bestuurlijk, politiek en maatschappelijk niet acceptabel.

De kosten. De opschaling én de decentralisatie dienen een bezuinigingsdoelstelling. Op kosten van volksvertegenwoordigers en bestuurders wordt bespaard en ook het bestuur wordt efficiënter volgens de minister. Wij moeten ons echter niet rijk rekenen. Volgens de eerder genoemde brief van de provincie Flevoland schat de minister de kosten van de ‘verstoring van het bestuurlijk evenwicht’ veel te rooskleurig in. Afgezien van allerlei andere niet verdisconteerde kosten, komt de provincie op 200 miljoen Euro tegenover de 100 miljoen van de minister. Tegenover inschattingen van de minister staan evenveel studies die ernstig twijfelen aan het realisme van bezuinigingen.

Daarnaast valt ons op dat geen woord wordt gewijd aan de effecten van decentralisaties van Rijkstaken naar gemeenten en provincies. Een verder inkrimping en daarmee bezuiniging op Rijksniveau ligt dan voor de hand.

Tenslotte: Er wordt nu tussen provincies naar tevredenheid samengewerkt; een open systeem dat op nieuwe vragen van samenwerking flexibel kan reageren is nodig; onduidelijk is waarom een opgeschaalde provincie ‘krachtiger’ is, ook in relatie tot gemeenten; grensproblemen blijven ook na opschaling bestaan. De provincie Noord-Holland wijst erop dat er ook met Zuid-Holland allerlei afstemmings- en samenwerkingsacties zijn en nodig blijven.

Inhoudelijke thema’s horen leidend te zijn bij samenwerking, waarbij in steeds sterkere mate niet alleen overheden maar ook bedrijven en maatschappelijke organisaties betrokken zijn.

De CDA-Statenvructies willen met het voorgaande zeker niet zeggen dat er nooit iets hoeft te veranderen in het openbaar bestuur. Voor ons is daarbij de samenleving zelf uitgangspunt; de overheid is daaraan dienstbaar. Laat provinciebesturen samen met hun inwoners kiezen welke schaal het beste past bij het aanpakken van maatschappelijke vragen.

De 12 CDA-Statenfracties